

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU MÄÄRUS (esimene koda)

28. september 2016*

Tühistamishagi — Taimekaitsevahendid — Toimeaine sulfoksafloor — Rakendusmääruse (EL) nr 540/2011 lisasse kandmine — Otsese mõju puudumine — Vastuvõetamatus

Kohtuasjas T-600/15,

Pesticide Action Network Europe (PAN Europe), asukoht Brüssel (Belgia),

Bee Life European Beekeeping Coordination (Bee Life), asukoht Louvain-la-Neuve (Belgia),

Unione nazionale associazioni apicoltori italiani (Unaapi), asukoht Castel San Pietro Terme (Itaalia),

esindajad: *avocat* B. Kloostra ja *avocat* A. van den Biesen,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: L. Pignataro-Nolin, G. von Rintelen ja P. Ondrůšek,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada komisjoni 27. juuli 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/1295, millega kiidetakse heaks toimeaine sulfoksafloor vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta ning muudetakse komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 540/2011 lisa (ELT 2015, L 199, lk 8),

ÜLDKOHUS (esimene koda),

nõupidamise ajal koosseisus: president H. Kanninen, kohtunikud I. Pelikánová (ettekandja) ja L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín,

kohtusekretär: E. Coulon,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

määruse

Vaidluse taust

- 1 Iirimaa sai 1. septembril 2011 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2009, L 309, lk 1) artikli 7 lõike 1 alusel esitatud taotluse toimeaine sulfoksafloor heakskiitmiseks.
- 2 23. novembril 2012 esitas Iirimaa Euroopa Komisjonile esialgse hindamisaruande, mille eesmärk oli teha kindlaks, kas kõnealune toimeaine vastab eeldatavalt määruse nr 1107/2009 artiklis 4 sätestatud heakskiitmise kriteeriumidele.
- 3 Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) palus määruse nr 1107/2009 artikli 12 lõike 3 kohaselt heakskiidu taotlejal esitada täiendavat teavet. Iirimaa hinnang täiendavatele andmetele esitati EFSAle ajakohastatud esialgse hindamisaruandena 2014. aasta jaanuaris.
- 4 EFSA avaldas 12. mail 2014 oma järelduse toimeaine sulfoksafloor pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse eksperdihinnangu kohta määruse nr 1107/2009 kohaselt. Järelduse uue versiooni avaldas EFTA 11. märtsil 2015.
- 5 Komisjon esitas 11. detsembril 2014 alalisele taime-, looma-, toidu- ja söödakomiteele sulfoksafloori käsitleva läbivaatamisaruande ja määruse eelnõu selle toimeaine heakskiitmise kohta.
- 6 27. juulil 2015 võttis komisjon vastu rakendusmääruse (EL) 2015/1295, millega kiidetakse heaks toimeaine sulfoksafloor vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta ning muudetakse komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 540/2011 lisa (ELT 2015, L 199, lk 8) (edaspidi „vaidlustatud akt“).

Menetlus ja poolte nõuded

- 7 Üldkohtus 22. oktoobril 2015 registreeritud avaldusega esitasid hagejad Pesticide Action Network Europe (PAN Europe), Bee Life European Beekeeping Coordination (Bee Life) ja Unione nazionale associazioni apicoltori italiani (Unaapi) käesoleva hagi.
- 8 Komisjon esitas 25. jaanuaril 2016 Üldkohtus registreeritud eraldi dokumendina Üldkohtu kodukorra artikli 130 alusel vastuvõetamatuse vastuväite. Hagejad esitasid oma seisukohad selle vastuväite kohta 11. märtsil 2016.
- 9 European Crop Protection Association (ECPA), Dow AgroSciences Ltd ja Dow AgroSciences Iberica SA esitasid Euroopa Kohtusse vastavalt 31. märtsil ja 5. aprillil 2016 registreeritud dokumentidega avalduse astuda käesolevasse menetlusse komisjoni nõuete toetuseks.
- 10 Komisjon palub Üldkohtul:
 - tunnistada hagi vastuvõetamatuks;
 - mõista kohtukulud välja hagejatelt.
- 11 Hagejad paluvad Üldkohtul:
 - tühistada vaidlustatud akt;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Õiguslik käsitlus

- 12 Üldkohtu kodukorra artikli 130 lõike 1 alusel võib Üldkohus lahendada vastuvõetamatuse või pädevuse puudumise küsimuse ilma sisulist vaidlust käsitlemata, kui kostja seda taotleb.
- 13 Sellisel juhul lahendab Üldkohus kodukorra artikli 130 lõike 7 alusel taotluse nii kiiresti kui võimalik, või kui erilised asjaolud seda õigustavad, liidab selle läbivaatamise kohtuasja sisulise läbivaatamisega.
- 14 Üldkohus leiab, et tal on kohtuasja toimikus sisalduvate dokumentide põhjal piisavalt teavet, ja otsustab lahendada kohtuasja ilma menetlust jätkamata.

Hagejate õigus hagi esitada

- 15 Komisjon vaidlustab hagejate õiguse hagi esitada erinevatel põhjustel. Komisjon väidab, et esiteks ei puuduta vaidlustatav akt hagejaid otseselt ning teiseks ei puuduta see neid isiklikult ja vajab rakendusmeetmeid.
- 16 ELTL artikli 263 neljanda lõigu kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik esimeses ja teises lõigus sätestatud tingimustel esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava akti vastu ning üldkohaldatava akti vastu, mis puudutab teda otseselt ega sisalda rakendusmeetmeid.
- 17 On selge, et hagejad ei ole vaidlustatud akti adressaadid. Seega on neil õigus esitada hagi ainult ELTL artikli 263 neljandas lõigus nimetatud teisel või kolmandal juhtumil. Kuivõrd nende kahe juhtumi puhul eeldatakse, et vaidlustatav akt puudutab hagejaid otseselt, siis tuleb kõigepealt analüüsida seda tingimust.
- 18 Mis puudutab otsest puutumust, siis eeldab see tingimus väljakujunenud kohtupraktika kohaselt esiteks, et vaidlustatud meede avaldab otseselt mõju isiku õiguslikule seisundile ega jäta – teiseks – meedet rakendama kohustatud adressaadile mingit kaalutusõigust: akti rakendamine on puhtautomaatne ja tuleneb vaid liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme (kohtuotsused, 5.5.1998, *Dreyfus vs. komisjon*, C-386/96 P, EU:C:1998:193, punkt 43; 29.6.2004, *Front national vs. parlament*, C-486/01 P, EU:C:2004:394, punkt 34; ja 10.9.2009, *komisjon vs. Ente per le Ville vesuviane ja Ente per le Ville vesuviane vs. komisjon*, C-445/07 P ja C-455/07 P, EU:C:2009:529, punkt 45).
- 19 Lisaks, kuigi on õige, nagu märgivad ka hagejad, et ELTL artikli 263 neljas lõik ei ole endise EÜ asutamislepingu artikli 230 neljanda lõigu koopia, kuid kuna ELTL artikli 263 neljandas lõigus sätestatud otsese puutumuse tingimust ei ole muudetud, on siiski eespool punktis 18 viidatud kohtupraktika käesolevas asjas ka endiselt kohaldatav (vt selle kohta kohtumäärused, 9.7.2013, *Regione Puglia vs. komisjon*, C-586/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:459, punkt 31; 5.6.2011, *Ax vs. nõukogu*, T-259/10, ei avaldata, EU:T:2011:274, punkt 21 ja 12.10.2011, *GS vs. parlament ja nõukogu*, T-149/11, ei avaldata, EU:T:2011:590, punkt 19).
- 20 Sellega seoses märgib komisjon esiteks, et käesolevas asjas kohaldatava õigusraamistikuga loodud mehhanism välistab võimaluse, et vaidlustatud akt võiks hagejaid otseselt puudutada. Eeskätt ei tegutse liikmesriigid loa andmise menetluses automaatselt, vaid vastupidi, neil on märkimisväärne kaalutusõigus ja tegutsemisruum, eriti keerulise tehnilise hindamise osas ja lubade andmisel selliste tingimuste kehtestamiseks, mis vastavad olukorrale nende territooriumil ning piirkonnas, kus nad asuvad.

- 21 Teiseks märgib komisjon, et kui ka liikmesriik tulevikus annaks loa sulfoksafloori sisaldavale taimekaitsevahendile, oleks sellise loa võimalik mõju hagejatele üksnes faktilist laadi ning nende õigused ja kohustused ja seega ka õiguslik olukord ei oleks kuidagi mõjutatud.
- 22 Hagejad väidavad esiteks, et toimeaine sulfoksafloori heakskiitmine vaidlustatud määrusega tekitab otseseid õiguslikke tagajärgi.
- 23 Teiseks väidavad hagejad, et liidu kohtute praktikast tuleneb, et üksikisikuid tuleb pidada aktist otseselt puudutatuks mitte üksnes siis, kui aktil on otsene mõju nende õiguslikule olukorrale, vaid ka siis, kui see mõjutab otseselt nende faktilist olukorda.
- 24 Vaidlustatud akti objektiks on toimeaine sulfoksafloori teatavatel tingimustel heakskiitmine taimekaitsevahendite koostisosana määruse nr 1107/2009 alusel ja selle aine kandmine komisjoni 25. mai 2011. aasta määruse (EL) nr 540/2011, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust nr 1107/2009 seoses heakskiidetud toimeainete loeteluga (ELT 2011, L 153, lk 1), lissasse.
- 25 Sulfoksafloori heakskiitmise ja selle heakskiidetud toimeainete nimekirja kandmise õiguslikuks tagajärjeks on liikmesriikidele selle võimaluse andmine, et nad võivad real määruse nr 1107/2009 artiklis 29 sätestatud tingimustel lasta turule sulfoksafloori sisaldavaid taimekaitsevahendeid, kui vastav nõudlus olemas.
- 26 Eespool punktis 18 viidatud kohtupraktika tähenduses mõjutab vaidlustatud akt seega liikmesriikide ja sulfoksafloori sisaldavate taimekaitsevahendite võimalike turule laskmise loa taotlejate õiguslikku olukorda.
- 27 Ükski hagejate esitatud argument ei pane samuti kahtluse alla järeldust, mille kohaselt vaidlustatud akti eesmärk ega tulemus ei ole anda õigusi või panna kohustusi muudele subjektidele kui liikmesriigid või võimalikud turulelaskmise loa taotlejad.

Omandiõigusele ja ettevõtlusega tegelemise õigusele tuginevad argumendid.

- 28 Hagejad väidavad, et toimeaine sulfoksafloori heakskiitmine vaidlustatud määrusega toob Unaapi liikmetele kaasa otseseid õiguslikke tagajärgi, määrates lõplikult kindlaks näiteks kokkupuute lubatava taseme ja riskimaandamistingimused. Arvesse võttes sulfoksafloori kahjulikku mõju mesilastele, kujutaks selle heakskiitmine endast ohtu mesinike tootmistegevusele ja looks järelikult õiguslikke tagajärgi nende omandiõigusele ja ettevõtlusega tegelemise õigusele.
- 29 Toimikust nähtub seejuures, et Unaapi on Itaalia mesinike ühendus, kelle eesmärk on edendada, kaitsta ja väärtustada igati Itaalia mesindust, abistades, koordineerides ja esindades mesinikke ja mesinike ühendusi, mille liikmed nad on. Eelkõige esindab Unaapi mesinike huve institutsioonides ja asutustes siseriiklikul ja rahvusvahelisel tasandil.
- 30 Selles kontekstis tuleb meenutada, et esindusühenduste nagu Unaapi hagid on vastavalt kohtpraktikale muu hulgas vastuvõetavad juhul, kui need esindavad oma liikmeid, kellel on õigus hagi esitada (vt selle kohta kohtumäärused, 30.9.1997, *Federolio vs. komisjon*, T-122/96, EU:T:1997:142, punkt 61; 28.6.2005, *FederDoc jt vs. komisjon*, T-170/04, EU:T:2005:257, punkt 49, ja kohtuotsus, 18.3.2010, *Forum 187 vs. komisjon*, T-189/08, EU:T:2010:99, punkt 58). Käesoleval juhul tuleb seega kindlaks teha, kas vaidlustatud akt puudutab Unaapi liikmeid otseselt.
- 31 Teiseks, mis puudutab eeldatavaid õiguslikke tagajärgi Unaapi liikmete omandiõigusele ja ettevõtlusega tegelemise õigusele, siis väidavad hagejad, et sulfoksafloor kujutab endast ohtu nende tootmistegevusele.

- 32 Esiteks piisab sellega seoses märkimisest, et kui oletada, et sulfoksafloori sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamine võib tõepoolest ohtu seada Unaapi liikmete äritegevuse, ei puuduta selle majanduslikud tagajärjed mitte nende õiguslikku, vaid ainult faktilist olukorda (vt selle kohta kohtuotsus, 27.6.2000, Salamander jt vs. parlament ja nõukogu, T-172/98 ja T-175/98–T-177/98, EU:T:2000:168, punkt 62, ja kohtumäärus, 11.7.2005, Bonino jt vs. parlament ja nõukogu, T-40/04, EU:T:2005:279, punkt 56).
- 33 Teiseks tuleb meenutada, et see väidetav oht eeldab liikmesriigi poolt loa andmist sulfoksafloori sisaldavale taimekaitsevahendile. Nagu komisjon on aga õigesti märkinud, ei ole sellise loa andmine sulfoksafloori heakskiitmise automaatne tulemus. Liikmesriikidel on määruse nr 1170/2009 artiklis 29 sätestatud turule lubamise tingimuste kontrolli raames märkimisväärne kaalutusõigus ja tegutsemisruum. Teiseks sisaldab vaidlustatud aktiga muudetud rakendusmääruse nr 540/2011 lisa rubriik „Erisätted“ täiendavaid ja spetsiifilisi kriteeriume, mida loataotluse saanud liikmesriik peab hindama. Nagu komisjon on märkinud, sõltub risk mesilastele konkreetse toote kasutustingimustest, mis määratakse kindlaks liikmesriigi antava looga. Järelikult ei saa mingil juhul leida, et vaidlustatud akt puudutab Unaapi liikmete omandiõigust ja äritegevust otseselt, isegi kui kvalifitseerida seda puutumust õiguslikuks.
- 34 Samal põhjusel peab tagasi lükkama hagejate argumendid, mille kohaselt on eelkõige riigiabi käsitlevas kohtupraktikas võetud otsese puutumusena väidetavalt arvesse ainult puhtalt faktilist puutumust.
- 35 Samad argumendid kehtivad kokkupuute lubatava taseme ja riskimaandamistingimuste kohta, mille hagejad väidavad vaidlustatud akti puhul olevat lõplikult kindlaks määratud. Need tasemed ja tingimused, juhul kui need võivad tegelikult seada ohtu äritegevuse ja Unaapi liikmetele kuuluvad tarud, saavad konkreetset kaasa tuua selliseid tagajärgi ainult juhul – mis ei ole kindel –, kui liikmesriigid annavad loa sulfoksafloori sisaldavatele taimekaitsevahenditele.
- 36 Järelikult ei saa Unaapi liikmed tugineda oma omandiõiguse või ettevõtlusega tegelemise õiguse väidetavale kahjustamisele, et väita, et vaidlustatud akt puudutab neid otseselt.

Argumendid mõju kohta PAN Europe'i ja Bee Life'i korraldatavale kampaaniale

- 37 Hagejad väidavad, et vaidlustatud aktil on otsene mõju PAN Europe'i ja Bee Life'i poolt mesilaste kaitseks selliste kahjulike insektitsiidide nagu sulfoksafloor eest korraldatava üleeuroopalise kampaania eesmärkidele, mille tõttu see akt puudutab neid kahte hagejat otseselt.
- 38 Kõigepealt nähtub seejuures hagejadest, et PAN Europe on üleeuroopalise haardega keskkonnakaitseorganisatsioon, mis tegutseb 24 riigis, millest 21 on liidu liikmesriigid. Põhikirja kohaselt on selle organisatsiooni eesmärk eelkõige pestitsiidide kasutamise vähendamisele või isegi lõpetamisele suunatud tegevuste edendamine. Toimikust nähtub ka, et Bee Life on keskkonnakaitseorganisatsioon. Vastavalt oma põhikirjale on tema eesmärk eelkõige esile tuua ja lahendada tolmeldavate putukate ja eriti meemesilaste keskkonnaprobleeme ja töötada parema keskkonnakaitse, eriti tolmeldavate putukate ning bioloogilise mitmekesisusega kokkusobiva põllumajanduse nimel.
- 39 Teiseks tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab sellistele keskkonnakaitseorganisatsioonidele nagu PAN Europe ja Bee Life olema tagatud liidu õiguskorrrast tulenevate õiguste tõhus kohtulik kaitse, kusjuures õigus sellisele kaitsele ei saa panna kahtluse alla ETLT artikli 263 neljandas lõigus nii füüsilistele kui ka juriidilistele isikutele seatud tingimusi (vt kohtumäärus, 24.9.2009, Município de Gondomar vs. komisjon, C-501/08 P, ei avaldata, EU:C:2009:580, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika; kohtumäärus, 13.3.2015, European Coalition to End Animal Experiments vs. Euroopa Kemikaaliamet, T-673/13, EU:T:2015:167, punkt 63).

- 40 Käesolevas asjas piisab esiteks sedastamisest, et vaidlustatud akt ei mõjuta PAN Europe'i ja Bee Life'i õigusi kampaaniate läbiviimisel kõikvõimalikel keskkonnaalastel eesmärkidel, mida nad võivad välja valida, seevastu ei ole keskkonnakaitseorganisatsioonidel liidu õiguskorras õigust sellele, et nende kampaaniad ei võiks olla liidu aktidest mõjutatud. Järelikult, kui ka aktil oleks mõju PAN Europe'i ja Bee Life'i läbiviidava kampaania eesmärkidele, oleks see mõju igal juhul faktiline ja mitte õiguslik.
- 41 Teiseks, nagu ka eespool näidatud, kuivõrd selliste toodete – nagu sulfoksaflori sisaldavad taimekaitsevahendid – tegelik kasutamine sõltub liikmesriigi loast, mille saamine ei ole kindel, on vaidlustatud akti võimalik mõju PAN Europe'i ja Bee Life'i kampaania eesmärkidele üksnes kaudne.
- 42 Järelikult ei saa PAN Europe ja Bee Life tugineda vaidlustatud akti väidetavale mõjule nende läbiviidavale kampaaniale, et näidata, et see akt puudutab neid otseselt.

Otsustusprotsessis osalemisele tuginevad argumendid

- 43 Hagejad väidavad, et Bee Life võib hagi esitada tulenevalt otsustusprotsessis osalemisest. Tõepoolest esitas Bee Life määruse nr 1107/2009 artikli 12 alusel kirjalikud märkused sulfoksaflori esialgse hindamisaruande kohta.
- 44 Siinkohal piisab märkimisest, et kindlasti on teatud juhtudel asjaolu, et hageja on osalenud vaidlustatud akti vastuvõtmisele eelnenud haldusmenetluses, lubanud koos muude asjaoludega lugeda teda sellest aktist isiklikult puudutatuks ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses (vt selle kohta kohtuotsused, 19.5.1994, *Air France vs. komisjon*, T-2/93, EU:T:1994:55, punktid 44 ja 47, ja 6.7.1995, *AITEC jt vs. komisjon*, T-447/93–T-449/93, EU:T:1995:130, punkt 36). Selline osalemine ei luba aga järeldada, et vaidlustatud akt puudutaks hagejat otseselt.
- 45 Järelikult ei saa Bee Life tugineda asjaolule, et ta esitas oma kirjalikud märkused sulfoksaflori esialgse hindamisaruande kohta, et näidata, et akt puudutab teda otseselt.

Euroopa Liidu põhiõiguste hartale tuginevad argumendid

- 46 Hagejad väidavad, et otsese puutumuse tingimuse tõlgendamisel tuleb arvesse võtta nende õigusi keskkonna kaitsmisel ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, mis on sätestatud vastavalt Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 37 ja 47, kusjuures põhiõiguste hartal on ELL artikli 6 lõike 1 kohaselt liidu aluslepingutega võrreldes samaväärne õigusjõud; see peaks suunama ELTL artikli 263 neljanda lõigu sellisele tõlgendamisele, mis annab hagejatele võimaluse esitada keskkonnaasjades tühistamishagi liidu kohtutele. Üldkohtu praktikast tuleneb, et liidu õiguse kõrgema taseme üldpõhimõtete kohaldamine võib mõnel juhul viia vastuvõetavuse kriteeriumide laiemale tõlgendamisele.
- 47 Niivõrd kui hagejad tuginevad põhiõiguste harta artiklile 37, on siinkohal piisav, kui märkida, et artikkel sisaldab üksnes liidu üldist kohustust tema poliitikate raames taotletavate eesmärkide osas ja mitte õigust esitada liidu kohtutele hagi keskkonnaasjades.
- 48 Põhiõiguste harta eristab põhimõtteid ja õigusi, nagu see ilmneb näiteks põhiõiguste harta artikli 51 lõike 1 teisest lausest ning artikli 52 lõigetest 2 ja 5. Lisaks on selgitustes põhiõiguste harta kohta (ELT 2007, C 303, lk 17), mida harta artikli 52 lõike 7 kohaselt „võetakse asjakohaselt arvesse liidu ja liikmesriikide kohtutes“ põhiõiguste harta artikli 52 lõike 5 kohta täpsustatud, et põhimõtteid võib ellu viia seadusandlike- või rakendusaktidega, mis on liidu poolt vastu võetud vastavalt tema pädevusele ning liikmesriikide poolt ainult juhul, kui nad rakendavad liidu õigust, millest nähtub, et põhimõtteid on kohtute jaoks eriti olulised ainult nende aktide tõlgendamisel või kontrollimisel, andmata siiski liidu institutsioonidele või liikmesriikidele vahetut õigust positiivseks meetmeks, mis vastab nii Euroopa Kohtu praktikale kui ka liikmesriikide põhiseaduslike süsteemide võetud lähenemisele „põhimõtetele“. Sellega seoses viitavad selgitused näitena muu hulgas põhiõiguste harta artiklile 37.

- 49 Seoses põhiõiguste harta artikliga 47 tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole selle sätte eesmärk muuta aluslepingutes ette nähtud kohtuliku kontrolli süsteemi ja eelkõige otse liidu kohtule esitatavate hagide vastuvõetavusega seotud norme, nagu see nähtub ka artikli 47 selgitustest, mida tuleb vastavalt ELL artikli 6 lõike 1 kolmandale lõigule ja põhiõiguste harta artikli 52 lõikele 7 võtta arvesse selle sätte tõlgendamisel (vt selle kohta kohtuotsused, 22.1.2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punkt 42, 18.7.2013, Alemo-Herron jt, C-426/11, EU:C:2013:521, punkt 32, ja 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 97).
- 50 Seega tuleb ELTL artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud vastuvõetavuse tingimusi tõlgendada koostoimes põhiõigusega tõhusale kohtulikule kaitsele, ilma et neid EL toimimise lepingus otsesõnu ette nähtud tingimusi seejuures kõrvale jäetaks (vt selle kohta kohtuotsus, 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 98 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 On tõsi, nagu kinnitavad ka hagejad, et nad ei ole väitnud, et põhiõiguste harta artikkel 47 peaks asendama ELTL artikli 263 neljanda lõigu, vaid et viimati nimetatud sätet tuleb eriti otsese puutumuse kriteeriumi osas tõlgendada kooskõlas esimesena mainitud sättega vähem rangelt. Siiski ei näi põhiõiguste harta artiklis 47 sätestatud garantii minevat kaugemale liidu õigusega juba antud garantiidest, mida on kinnitatud muu hulgas eespool punktis 18 viidatud kohtupraktikas. Hagejad ei ole ka ise väitnud, et see on nii.
- 52 Sellest järeldub, et hagejad ei saa tugineda põhiõiguste harta artiklitele 37 ja 47, et panna kahtluse alla ELTL artikli 263 neljanda lõigu tõlgendust, eelkõige otsese puutumuse kriteeriumi, sellisena nagu see tuleneb liidu kohtute väljakujunenud kohtupraktikast.

Århusi konventsioonile tuginevad argumendid

- 53 Hagejad väidavad, et Üldkohus peaks kohandama ELTL artikli 263 neljanda lõigu tõlgendust, lähtudes 25. juunil 1998 Århusis (Taani) alla kirjutatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioonist, mis on Euroopa Ühenduse nimel heaks kiidetud nõukogu 17. veebruari 2005. aasta otsusega 2005/370/EÜ (ELT 2005, L 124, lk 1; edaspidi „Århusi konventsioon“).
- 54 Hagejad tuginevad eelkõige Århusi konventsiooni artikli 9 lõikele 3, mis näeb ette, et „[konventsiooniosaline tagab] siseriiklike õigusaktide nõuetele vastavale üldsuse esindajale, juhul kui need nõuded on sätestatud, juurdepääsu kohtulikule või haldusmenetlusele, et vaidlustada eraõigusliku isiku või avaliku võimu organi tegevus või tegevusetus, mis on vastuolus siseriiklike keskkonnaõigusnormidega“. Hagejad tuletavad sellest sättest, et ELTL artikli 263 neljandas lõigus seatud otsese puutumuse tingimust tuleb tõlgendada selliselt, et avalikkusele ja keskkonnakaitseorganisatsioonidele oleks tagatud keskkonnaküsimustes tõhus õiguskaitse ja kohtu poole pöördumise võimalus.
- 55 Esiteks tuleb sellega seoses meelde tuletada, et ELTL artikli 216 lõike 2 alusel seovad liidu sõlmitud rahvusvahelised lepingud liidu institutsioone ning on seega liidu teisese õiguse suhtes esimuslikud (kohtuotsused, 3.6.2008, Intertanko jt., C-308/06, EU:C:2008:312, punkt 42, 13.1.2015, nõukogu jt vs. Vereniging Milieudéfensie ja Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, punkt 52, ning 13.1.2015, nõukogu ja komisjon vs. Stichting Natuur en Milieu ja Pesticide Action Network Europe, C-404/12 P ja C-405/12 P, EU:C:2015:5, punkt 44).
- 56 Sellest järeldub, et liidu sõlmitud rahvusvahelised lepingud, sealhulgas Århusi konventsioon, ei ole liidu esmase õiguse suhtes esimuslikud, millest tuleneb, et ei saa nõustuda nimetatud konventsiooni alusel ELTL artikli 263 neljandast lõigust kõrvale kaldumisega.

- 57 Teiseks nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast, et sellise rahvusvahelise lepingu sätetele, mille pool liit on, saab õigussubjekt vahetult tugineda üksnes tingimusel, et esiteks selle lepingu laad ja ülesehitus seda ei välista ning teiseks, et lepingu sätted on oma sisult tingimusetud ja piisavalt täpsed (vt kohtuotsused 14.12.2000, Dior jt, C-300/98 ja C-392/98, EU:C:2000:688, punkt 42, ja 13.1.2015, nõukogu jt vs. Vereniging Milieudéfensie ja Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 58 Euroopa Kohus on aga juba sedastanud, et Århusi konventsiooni artikli 9 lõige 3 ei sisalda ühtegi tingimusetut ja piisavalt täpset kohustust, mis reguleeriks otseselt eraõiguslike isikute õiguslikku olukorda, ning see ei vasta seetõttu nimetatud tingimustele. Nimelt, kuna vaid „siseriiklike õigusaktide nõuetele vastava[te] üldsuse esindaja[te], juhul kui need nõuded on sätestatud,“ on konventsiooni artikli 9 lõikes 3 ette nähtud õigused, sõltub selle sätte rakendamine ja mõju hilisemast õigusaktist (vt kohtuotsused, 8.3.2011, Lesoochranárske zoskupenie, C-240/09, EU:C:2011:125, punkt 45, ja 13.1.2015, nõukogu jt vs. Vereniging Milieudéfensie ja Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, punkt 55).
- 59 Järelikult ei saa õigussubjektid liidu kohtutes tugineda vahetult Århusi konventsiooni artikli 9 lõikele 3.
- 60 Kolmandaks tuleb igal juhul esile tuua, et hagejad ei ole näidanud, et ERTL artikli 263 neljas lõik liidu kohtute tõlgenduses oleks vastuolus Århusi konventsiooni artikli 9 lõikega 3. Tegelikult allutab Århusi konventsioon ise formuleeringuga „siseriiklike õigusaktide nõuetele vastavale üldsuse esindajale, juhul kui need nõuded on sätestatud“, artikli 9 lõike 3 alusel üldsuse esindajale antavad õigused ERTL artikli 263 neljandast lõigust tulenevatele vastuvõetavuse kriteeriumidele.
- 61 Järelikult tuleb hagejate Århusi konventsioonile tuginevad argumendid tagasi lükata.

Järeldus hagejate hagi esitamise õiguse kohta

- 62 Eeltoodust tuleneb, et vaidlustatud akti ükski säte ei ole hagejatele vahetult kohaldatav selles mõttes, et see annaks neile õigusi või paneks kohustusi. Järelikult ei ole vaidlustatud aktil mingit mõju hagejate õiguslikule olukorrale, millest tuleneb, et nad ei vasta otsese puutumuse tingimusele, nagu see tuleneb ERTL artikli 263 neljandast lõikes osutatud teisest ja kolmandast juhtumist.
- 63 Kuna hagejad ei ole vaidlustatud akti adressaadid (vt punkt 17 eespool), siis tuleb käesolev hagi jätta vastuvõetamatusesse tõttu läbi vaatamata, ilma et oleks vaja uurida muid vastuvõetavuse tingimusi.

Menetlusse astumise avaldused

- 64 Kodukorra artikli 142 lõike 2 kohaselt on menetlusse astumine põhivaidluse suhtes aktsessoorne ja selle ese langeb ära muu hulgas hagi vastuvõetamatuks tunnistamisel.
- 65 Seega puudub vajadus otsustada ECPA, Dow AgroSciences ja Dow AgroSciences Iberica käesolevas kohtuasjas esitatud menetlusse astumise avalduste üle.

Kohtukulud

- 66 Kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 67 Kuna kohtuotsus tehti hagejate kahjuks, tuleb vastavalt komisjoni sellekohasele nõudele jätta hagejate kohtukulud nende endi kanda ning mõista komisjoni kohtukulud välja hagejatelt.

- 68 Kodukorra artikli 144 lõikes 10 on sätestatud, et kui enne menetlusse astumise avalduse lahendamist lõpetatakse kohtuasjas menetlus, kannavad menetlusse astumise avalduse esitaja ja kohtuasja pooled ise oma kulud, mis on seotud menetlusse astumise avaldusega.
- 69 Käeolevas asjas kannavad hagejad, komisjon, ECPA, Dow AgroSciences ja Dow AgroSciences Iberica igauks ise oma kohtukulud, mis on seotud ECPA, Dow AgroSciences ja Dow AgroSciences Iberica menetlusse astumise avaldustega.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda)

määrab:

- 1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**
- 2. Vajadus otsustada European Crop Protection Associationi (ECPA), Dow AgroSciences Ltd ja Dow AgroSciences Iberica SA menetlusse astumise avalduste üle on ära langenud.**
- 3. Jätta Pesticide Action Network Europe'i (PAN Europe), Bee Life European Beekeeping Coordination'i (Bee Life), Unione nazionale associazioni apicoltori italiani (Unaapi) kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.**
- 4. Jätta PAN Europe'i, Bee Life'i, Unaapi, komisjoni, ECPA, Dow AgroSciences'i ja Dow AgroSciences Iberica enda kohtukulud, mis on seotud menetlusse astumise avaldustega, nende endi kanda.**

Luxembourg, 28. september 2016

Kohtusekretär
E. Coulon

President
H. Kanninen